

Fagdager Ungdata

Folkehelse og rusforebygging

Hva sier Ungdata 2024 om ungdom og rus i Troms?

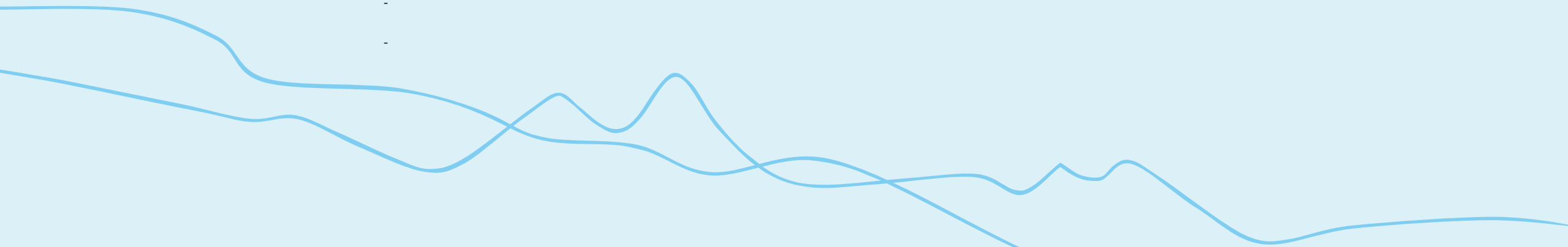
Finnsnes, 12. og 13. juni

Innhold

- Rusforebygging som en del av folkehelsearbeidet
- Hvorfor forebygge?
- Ungdata-resultater: på fylkesnivå
- Islandsmodellen

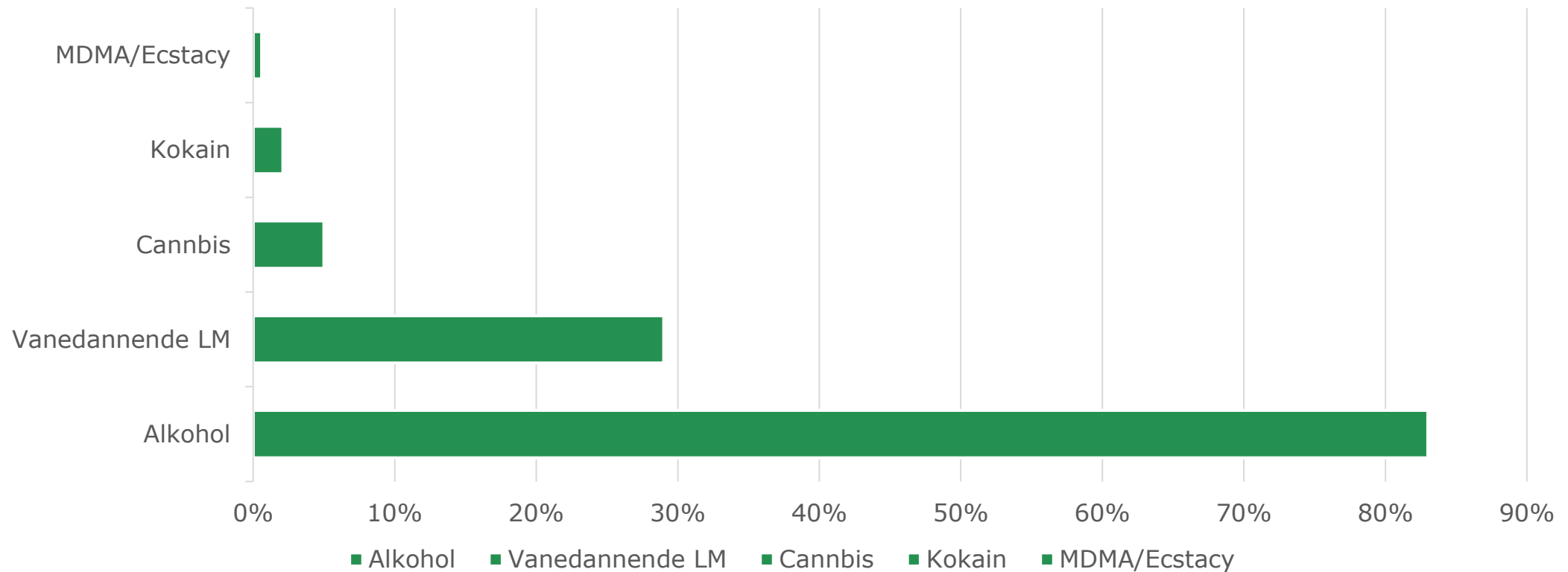
-

-

Bruk av rusmidler i Norge siste 12 mnd (16-64 år)

(FHI, 2022, Moan et al. 2024)

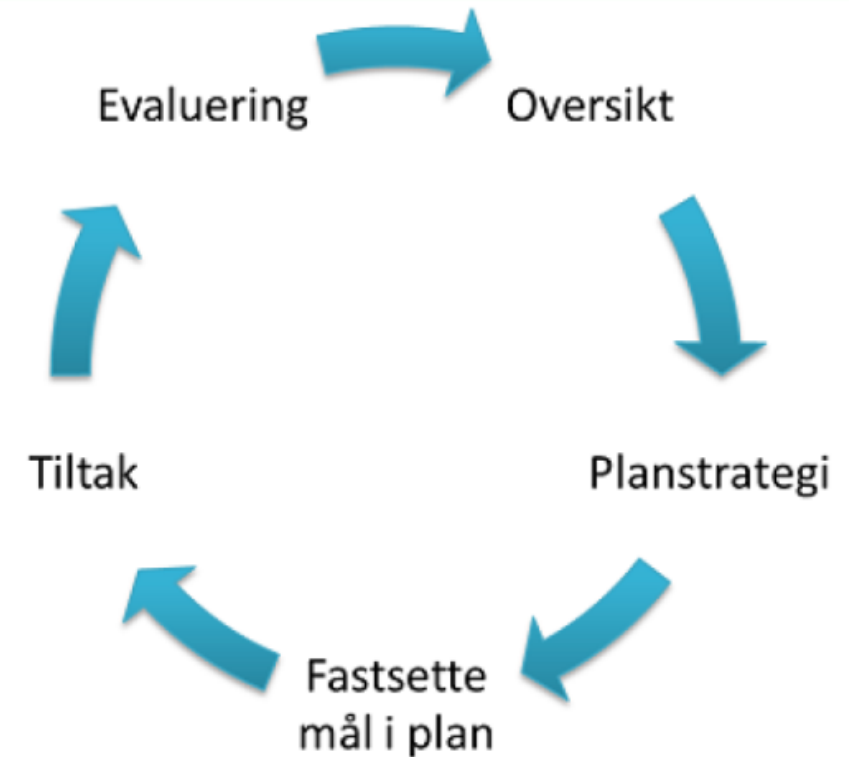

Folkehelse og forebygging

Ungdata, et verktøy:

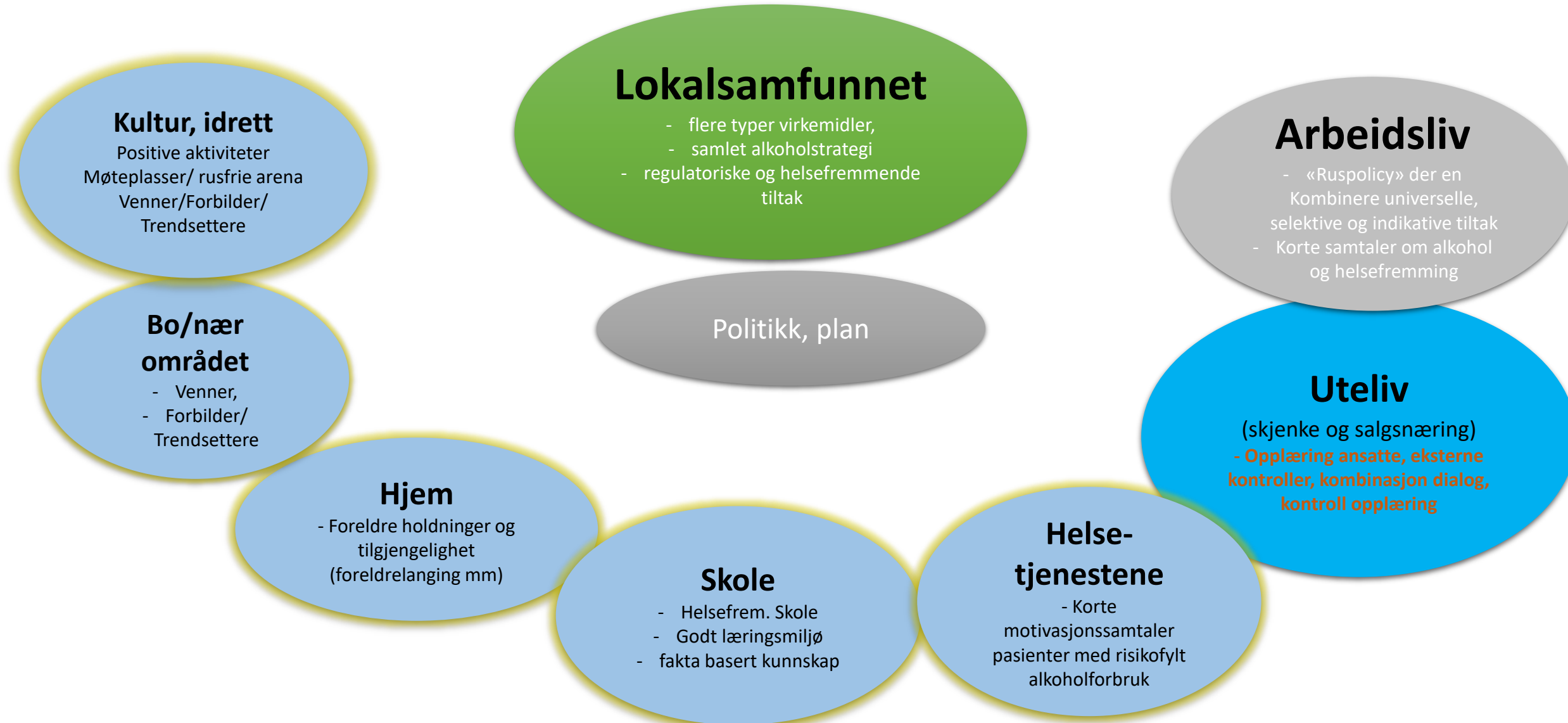
- skaffe oversikt over levekår og oppvekstforhold i ungdomsgruppa
- fra oversikt → til tiltak
= oppfylle krav i folkehelseloven
- identifisere hvordan en kan forebygge

Figuren under illustrerer fasene som inngår i arbeidet.

Rusforebygging som en del av folkehelsearbeidet:

=> et samspill på mange ulike arena og møteplasser:

Hvorfor forebygge ?

I beruset tilstand er man sårbar og lettere utsatt for:

- Overgrep og uønskede seksuelle situasjoner
- Vold og konflikter
- Ulykker
- Krenkende eksponering i sosiale medier

Tidlig alkoholdebut

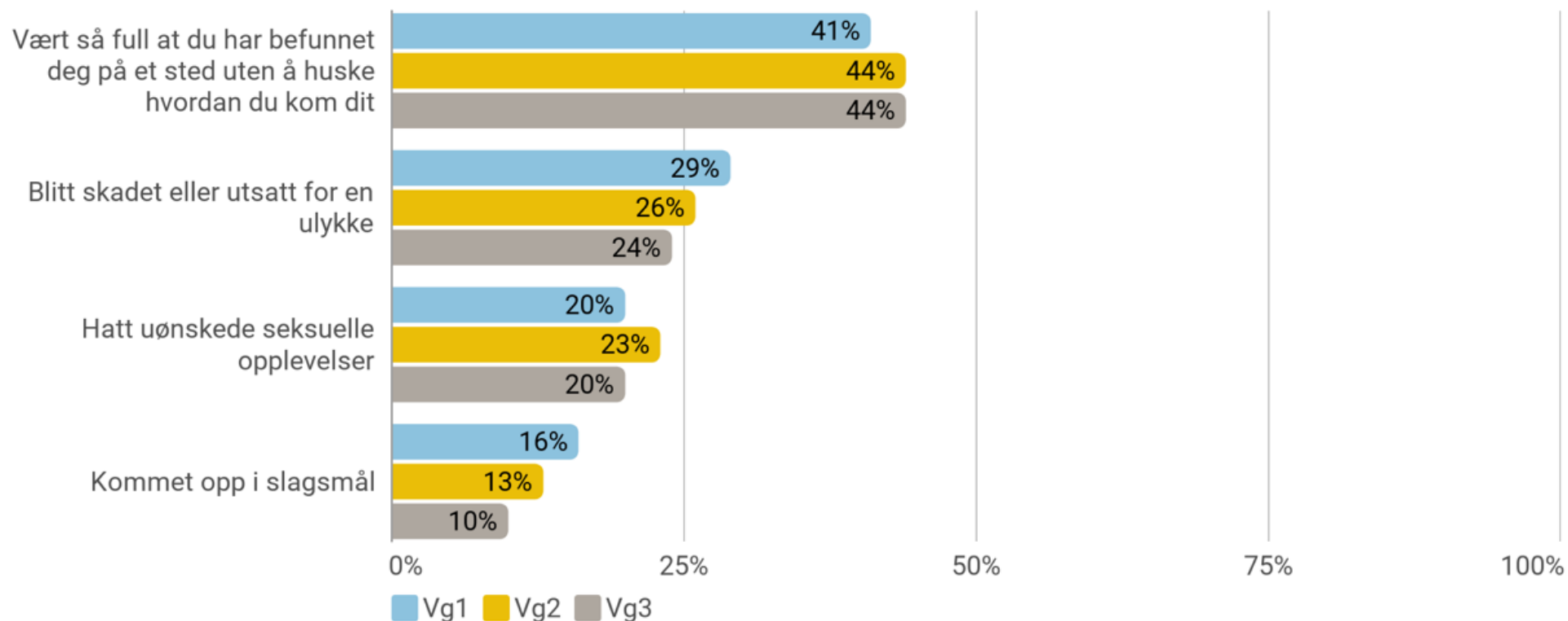
- Øker sjansen for å prøve andre rusmidler
 - Øker sjansen for senere høyt alkoholkonsum og alkoholrelaterte problemer
-

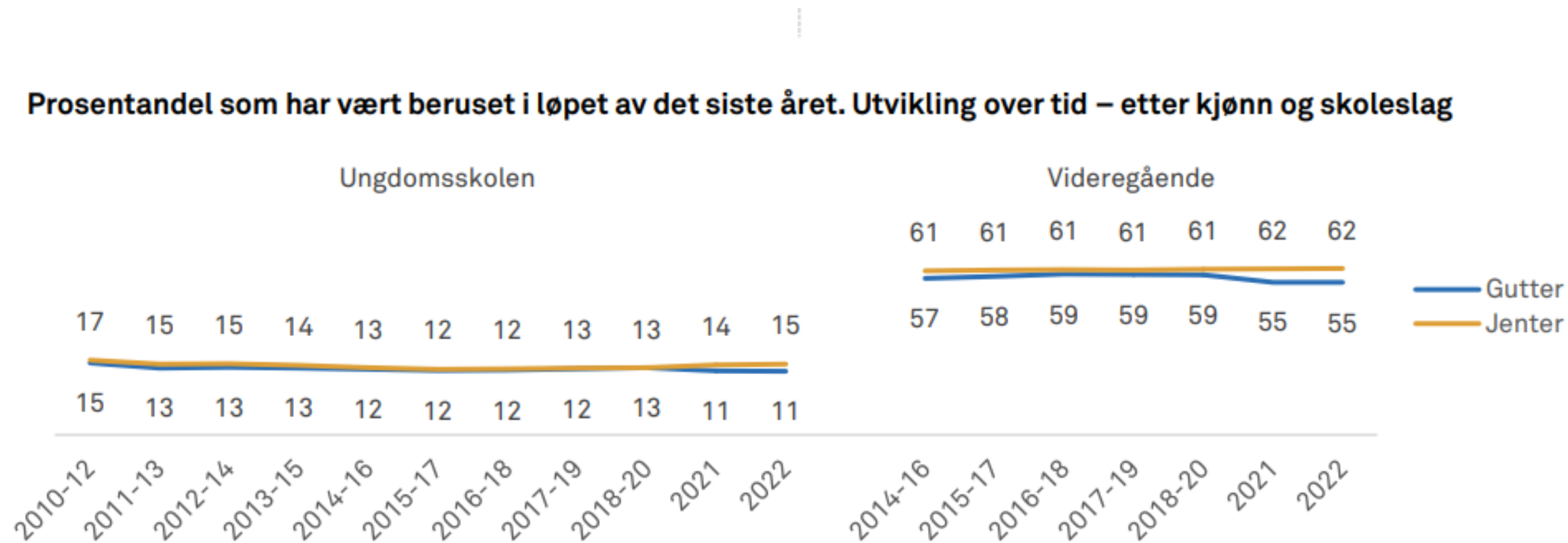
Problemer i forbindelse med alkohol – Troms VGS, etter klassetrinn

Hvor mange ganger i løpet av siste 12 måneder har du gjort eller opplevd følgende i forbindelse med at du har drukket alkohol?
(Prosentandel som har svart '1 gang' eller fler)

Spørsmålet er kun stilt til de som har svart at de har drukket så mye at de har følt seg tydelig beruset.

Alkohol, Norge 2010-2022

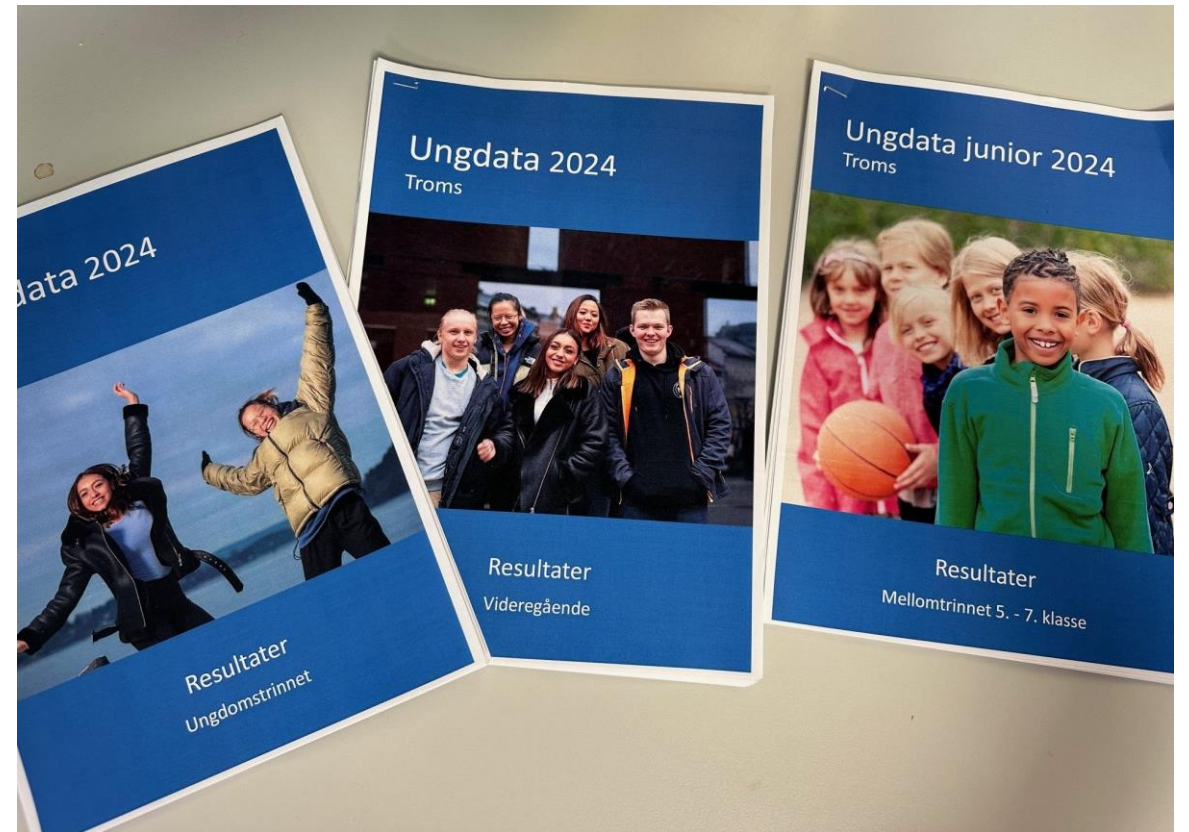
Ungdata-resultater, Troms 2024

Gjennomføring i 2024 på tre skolenivå:

- Junior (BS)
- ungdomstrinn (US)
- videregående nivå (VGS)

Ungdata 2024: Troms fylke: totalt: **12 773** barn og unge

BS: 4298 = 82%

Fakta om undersøkelsen i Troms

Undersøkelsen ble gjennomført i perioden

Mars

Hvem som deltok i undersøkelsen

Elever fra 5. til 7. trinn

Antall elever som deltok

4 298

Svarprosent

82

US: 4795 = 84%

Fakta om undersøkelsen i Troms

Undersøkelsen ble gjennomført i perioden

Mars 2024

Hvem som deltok i undersøkelsen

Elever fra 8. til 10. trinn

Antall elever som deltok

4795

Svarprosent

84

VGS: 3680 = 70%

Fakta om undersøkelsen i Troms

Undersøkelsen ble gjennomført i perioden

Mars 2024

Hvem som deltok i undersøkelsen

Elever fra Vg1 til Vg3

Antall elever som deltok

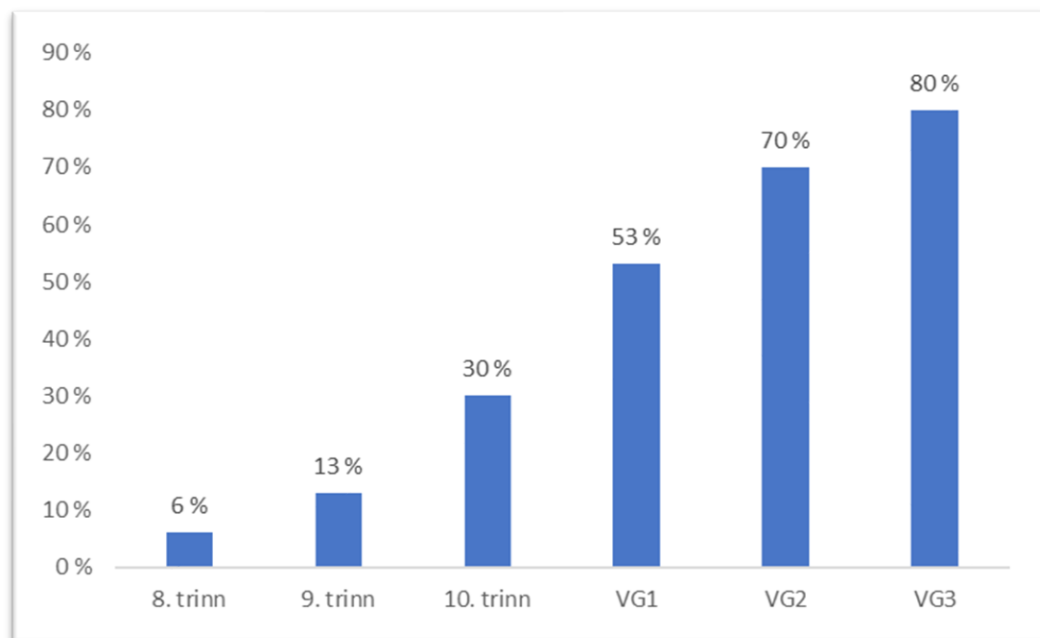
3680

Svarprosent

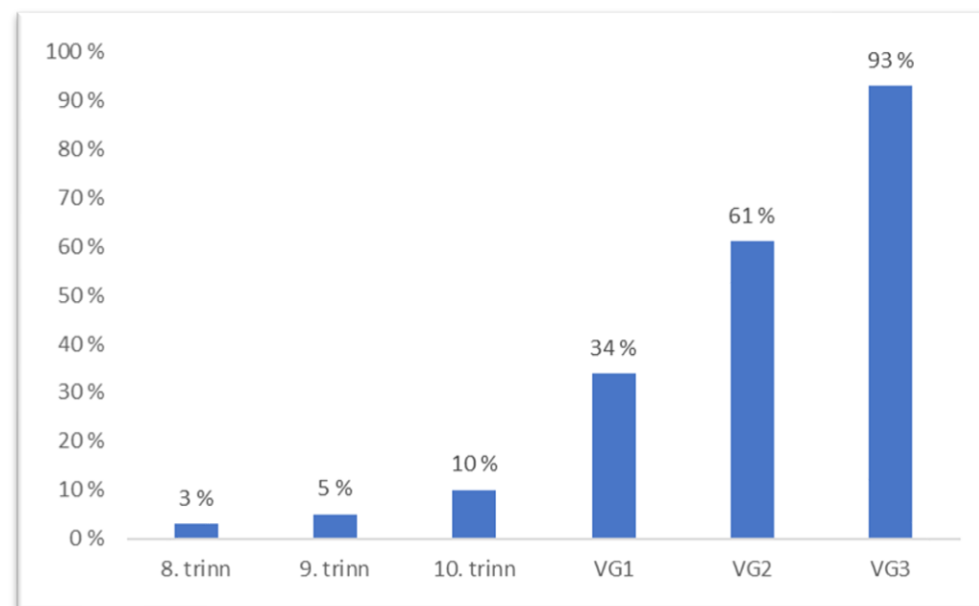
70

Alkohol, **Troms samlet**, US + VGS, 2024

Har vært beruset på alkohol

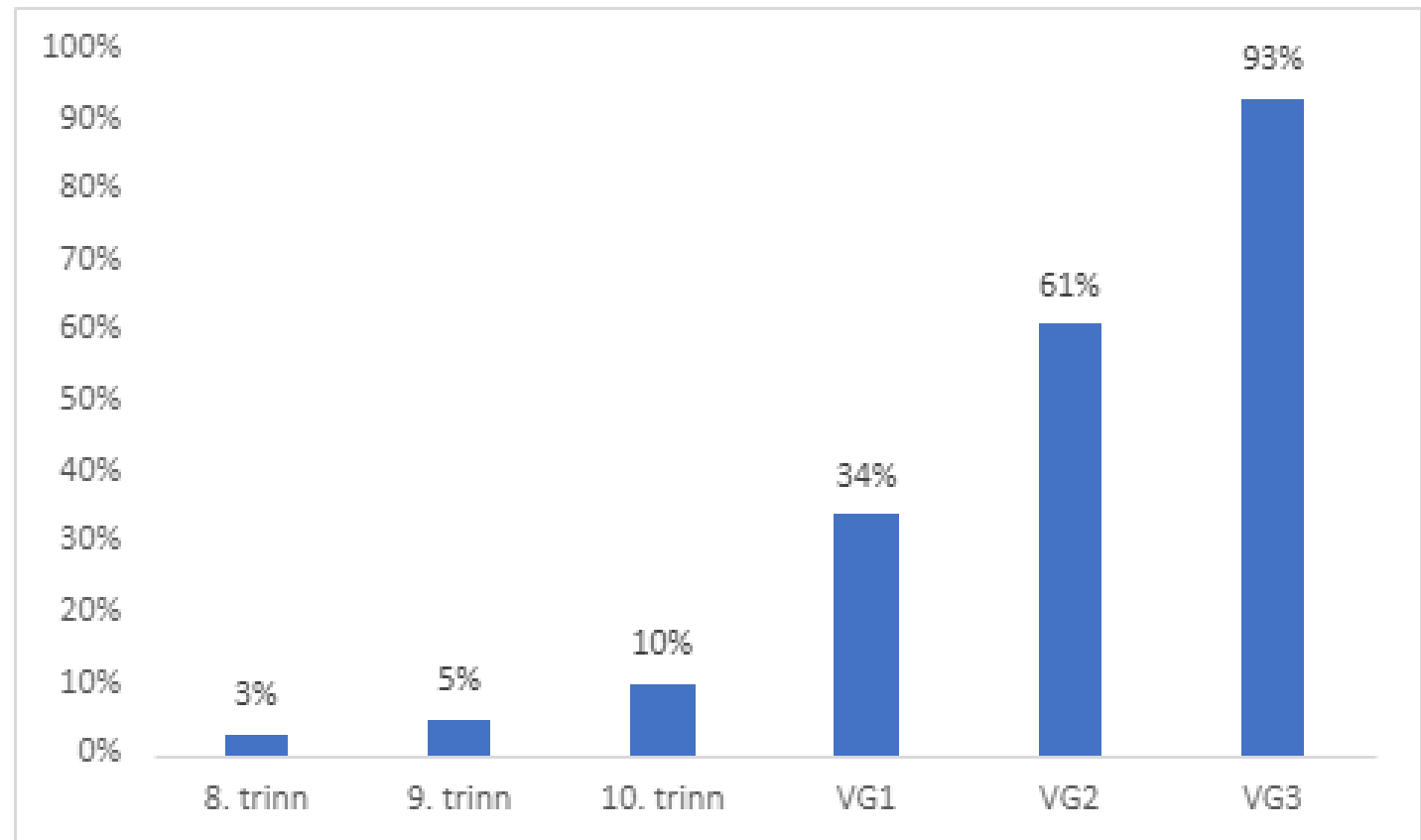
Får lov av foresatte å drikke alkohol

Alkoholbruk **Senja** kommune: **US + VGS**

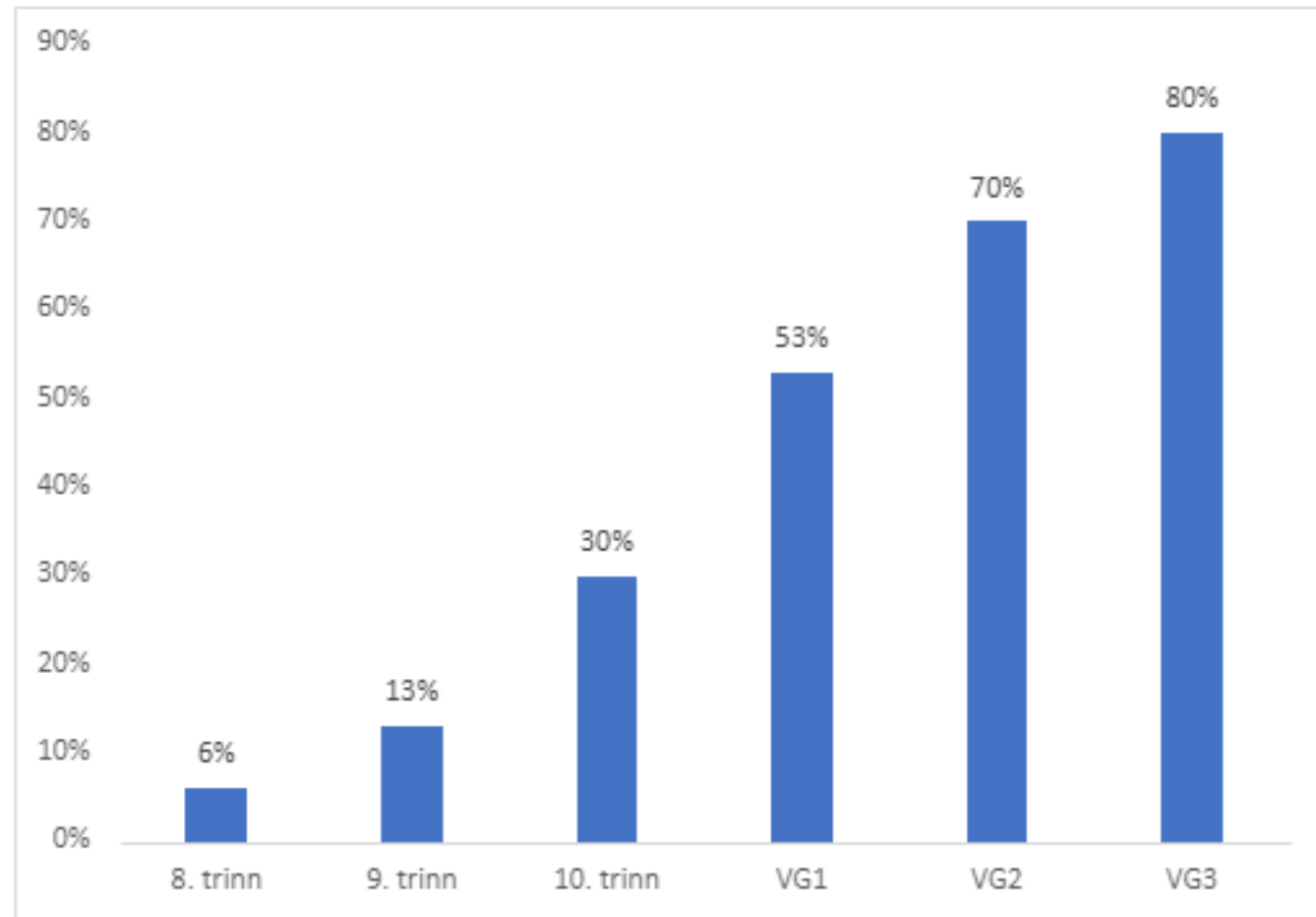
**Får lov av
foresatte å
drikke
alkohol**

Alkoholbruk **Senja** kommune: **US + VGS**

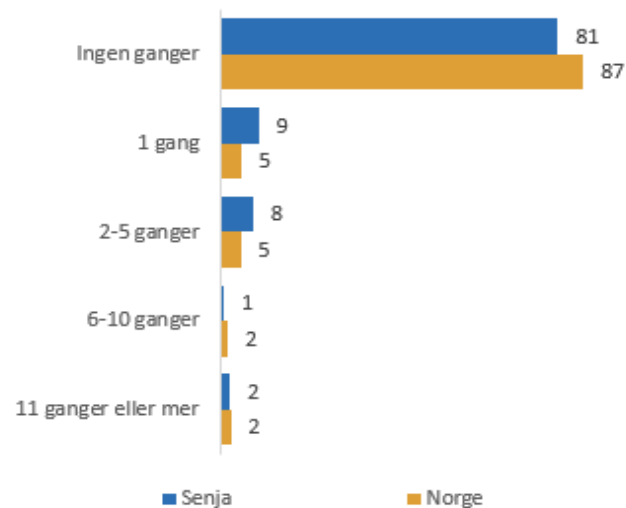
**Har vært
beruset på
alkohol**

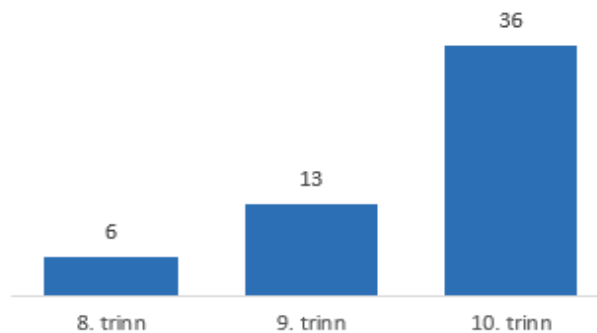

Alkoholbruk Senja kommune : US

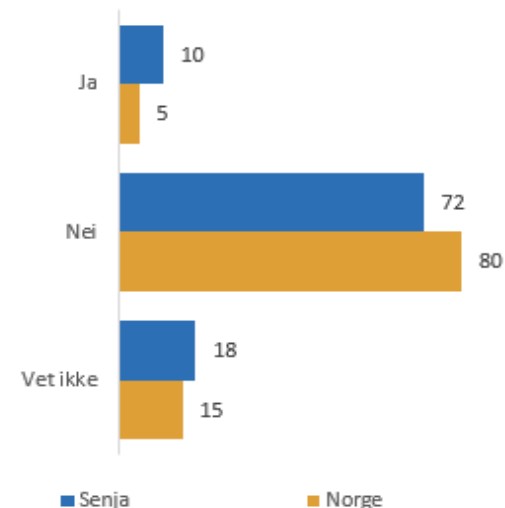
Hvor mange ganger i løpet av det siste året har du vært beruset på alkohol? Senja kommune og nasjonalt

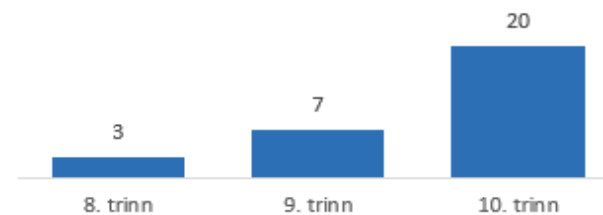
Prosentandel som har vært beruset i løpet av det siste året. Blant elever på ulike klassetrinn

Får du lov til å drikke alkohol av dine foreldre/foresatte? Senja kommune og nasjonalt

Prosentandel som får lov av foreldre/foresatte å drikke alkohol. Blant elever på ulike klassetrinn

Tidstrend i Senja kommune.

Prosentandel av elevene på ungdomstrinnet som har vært beruset på alkohol i løpet av det siste året

Alkoholbruk tidstrend: **Senja** kommune: **US**

Tidstrend i Senja kommune.

Prosentandel av elevene på ungdomstrinnet som har vært beruset på alkohol i løpet av det siste året

Trendrapport Senja kommune					Prosent		
Modul	UNGDOMSTRINNET			Tallene viser andel som svarer...	2018	2021	2024
Grunnmodul	Hvor mange ganger har du gjort noe av dette det siste året?	Drukket så mye at du har følt deg tydelig beruset	En eller flere ganger		20	16	19
Grunnmodul	Hvor mange ganger har du gjort noe av dette det siste året?	Brukt hasj/marihuana/cannabis	En eller flere ganger		2	4	4
Grunnmodul	Hvor mange ganger har du gjort noe av dette det siste året?	Brukt andre narkotiske stoffer	En eller flere ganger		.	4	3
Grunnmodul		Har du i løpet av det siste året (de siste 12 månedene) blitt tilbudt hasj eller marihuana?	En eller flere ganger		13	13	14

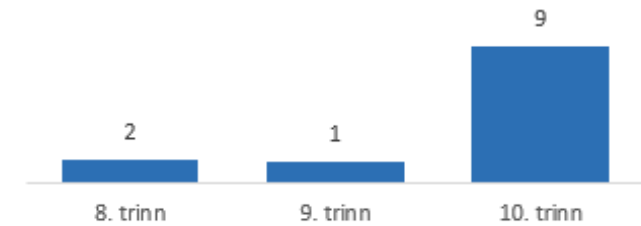

Senja kommune,
US:

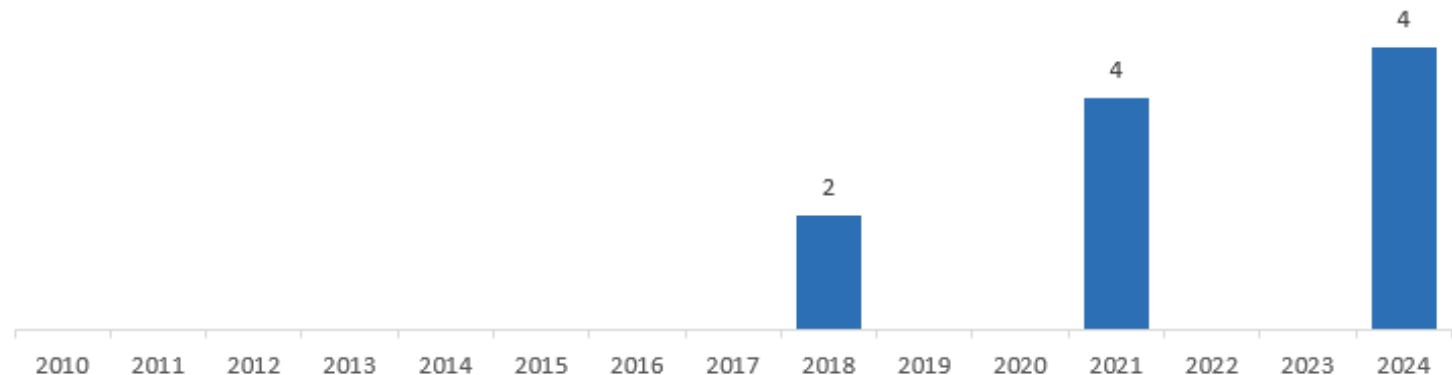
Hasj/marihuana-
bruk ila. siste år,
og tidstrend

” Bruk av narkotika
blant ungdom vekker
ofte mye
oppmerksomhet

Prosentandel som har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året. Blant elever på ulike klassetrinn

Tidstrend i Senja kommune.
Prosentandel av elevene på ungdomstrinnet som har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året

Har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste år: **Troms** samlet, **VGS**

Tidstrend i Troms.

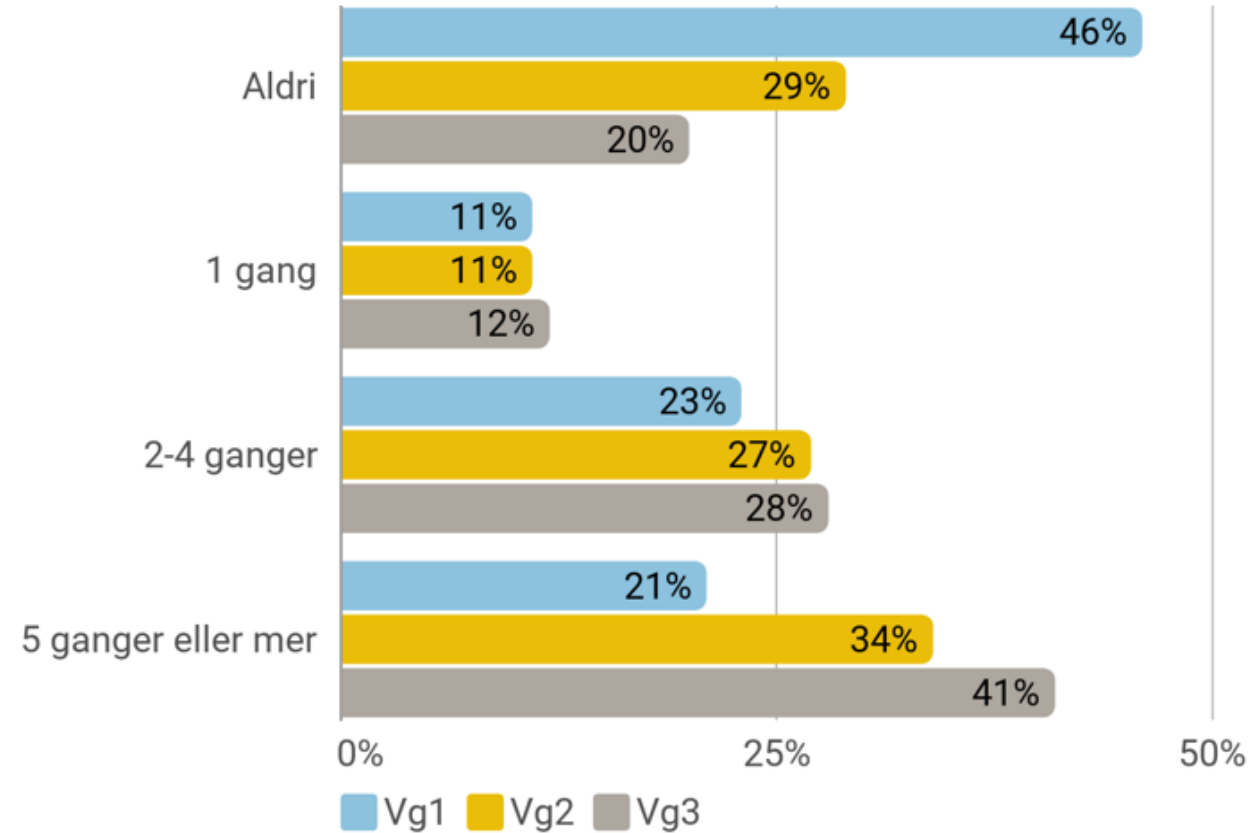
Prosentandel av elevene på videregående som har brukt hasj eller marihuana i løpet av det siste året

Alkoholbruk:
Troms VGS,
- etter klassetrinn

Antall svar 3198

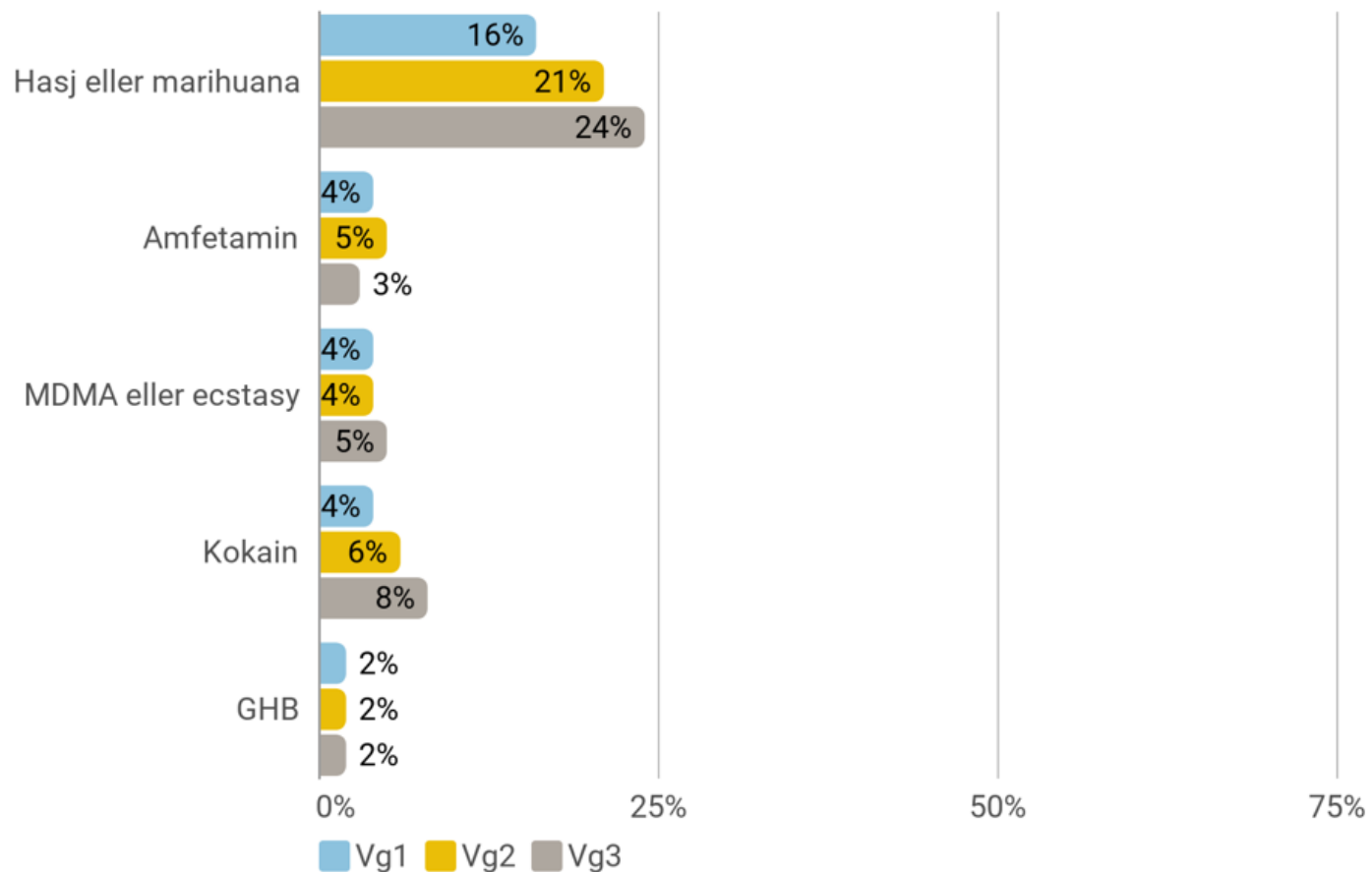
Troms 2024

Hvis du tenker spesielt på de siste seks månedene, hvor mange ganger har du drukket så mye alkohol at du tydelig har kjent deg beruset?

Har du noen gang brukt noen av følgende stoffer: (Prosentandel som har svart 'ja, én gang' eller fler)

Illegale rusmidler: Troms VGS, etter klassetrinn

Troms 2024

Fagartikler og ressurser fra korus.no

Brosjyrer om rusmidler

Last ned våre brosjyrer her! Kvalitetssikret og oppdatert informasjon om de 10 vanligste rusmidlene. Aktuelt for både pårørende, brukere og deg som bare er nysgjerrig.

Brosjyrer om rusmidler
Leaflets in Arabic and Polish
Leaflets in Polish
Leaflets in Arabic
← Tilbake til Rusmidler A

Nyheter

Oppsøkende ungdomsarbeidere som brobyggere →

Det er en stor fordel for ungdom med rus- eller kriminalitetserfaringer å også ha positive erfaringer med verden utenfor gjennom idrett, skole eller arbeid...

Rusbrosjyrer på flere språk →

De populære brosjyrene med informasjon om alkohol, cannabis og kokain er nå oversatt til arabisk og polsk.

Samsvarer SCL-10 med diagnoser for angst og depresjon? →

FORSKNING: Brukt alene gir ikke screeningverktøyet en bedre match mot kliniske diagnoser enn hva man kan forvente av ren tilfeldighet. Med et lite gre...

Stor satsing på det oppsøkende feltet! →

Aldri før har det blitt bevilget mer midler til et prosjekt i KORUS-sammenheng. Nå skal det oppsøkende fagfeltet styrkes med mål om å tilby likeverdige og ungdomsvennlige...

Lanserer kampanje mot nikotin →

En ny kampanje fra Helsedirektoratet skal bidra til å nå målet om en tobakks- og nikotinfri generasjon.

Skal kartlegge europeisk rusbruk →

Norge er for aller første gang med på EUs narkotikabyrå (EMCDDA) sin årlige undersøkelse om rusmiddelbruk. Undersøkelsen er anonym, og...

<https://rusinfo.no/aktuelt/vare-brosjyrer/>

<https://korus.no/aktuelt/lanserer-kampanje-mot-nikotin>

Fagartikler fra korus.no/nord

Prosedyre for ungdomsmedvirkning i Ungdata:

- Skisserer oppgavene rundt Ungdata, der ungdommene bør og kan delta
- Angir hva som kan/bør skje de ulike månedene
- Gir tips til når og hvordan ungdom kan brukes i planleggingen
- Skisserer hvordan ungdomsrådet kan delta i valg av tilleggsmoduler
- Anbefaler hvordan lokal ungdom kan delta i å presentere lokale resultater

Ungdata - Slik bruker du tallene

Resultatene fra Ungdata-undersøkelsen gir et tydelig bilde på hvordan barn og unge i ditt nærmiljø har det. Men hvordan kan du bruke tallene i praksis?

[Les mer om Ungdata-undersøkelsen her](#)

Ungdomsmedvirkning

Ungdommens Ungdata-tips →

Har dere lurt på hvordan dere kan engasjere ungdommene? Er det vanskelig å sikre medvirkning? Her kommer noen tips fra ungdommen selv.

Ungdom fikk politikerne til å lytte →

Ungdom er med i et dypdykk i Ungdata-resultatene til Ringsaker kommune. Gevinsten er et mer korrekt bilde og mer treffsikre tiltak, ifølge en ung politiker.

Ungdom tar styring i Ungdata →

Tromsø kommune har lenge jobbet målrettet med ungdomsmedvirkning. Gjennom en ny prosedyre for arbeidet med Ungdata, ønsker de å sikre reell...

<https://korus.no/verktoy-og-kartlegging/ungdata-slik-bruker-du-tallene>

Hva kan Ungdata brukes til?

- **På kommunenivå:**

- iverksetting av kunnskapsbaserte tiltak – tjenesteutvikling - folkehelsearbeid
- oppfølging i politiske utvalg, i kommunestyre, forankring i kommunale planer
- informasjon ut mot frivilligheten og media
- samarbeid på tvers av sektorer og tjenesteområder
- evaluere prosesser og/eller resultater av tiltak

- **I arbeidet med ungdom:**

- spredning av resultater – skole, ungdomsråd, elevråd
- involvering av ungdom → *brukermedvirkning*

- **På individnivå; *i samtaler med ungdom***

Litt om Islandsmodellen

Hvorfor virker Islandsmodellen?

- Fokus på familie/foresatte

- **Individuelt nivå**: Fokus på foreldrestøtte, grensesetting, deltakelse i fritidsaktiviteter
- **Kollektivt nivå**: Fokus på styrking av lokalsamfunnet ved å koble foreldre sammen gjennom skolen
- **Styrke båndet til lokalsamfunnet og mellom foreldre** (f.eks opprette «natteravnordninger»)
 - Forbedre nabolagets sosiale kapital

- Synlighet/oppslutning

- **Modellen er godt kjent** og har stor oppslutning i lokalsamfunnet
- **Ikke prosjekt**, men fokus på et varig og kontinuerlig arbeid for å forebygge rusmiddelbruk blant unge

- Styrke at Island er et relativt lite, homogent samfunn

- **Kunnskap, forskning** ikke isolert fra resten av befolkningen
- Island har «kultur» for å **integreere forskning, politikk og praksis**

Mønster i foreldre-påvirkningen

De unge lytter i stor grad til foreldrene..

- Mange har en åpen og ærlig kommunikasjon med foreldrene
- Liten grad av uenighet og mistillit til foreldrenes råd, grenser
- Opptatt av å bevare en god tone med foreldrene, ikke bryte avtaler, beholde deres tillitt
- Har mammas/ pappas stemme med seg, helt inn i drikkesituasjonen

Samsvarer med tidligere forskning;

- «unge som har tydelige grenser hjemme, drikker mindre»,
- «unge som får lov å drikke av foreldrene, drikker mer»

Kilde: Aalmen & Henriksen: «Å ha mammas stemme med på fest», Tidsskrift for ungdomsforskning, 2/2018